

Nr 34

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 5 februari 1960 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 40, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås, med hänsyn till pågående förhandlingar i pensionsfrågan, att företagen vid 1960 års taxering skall kunna göra avsättningar till pensionsstiftelser i samma omfattning som hittills. De föreslagna reglerna har utformats så att — om utfästelsen om pension gjorts före beskattningsåret 1959 — avdrag för avsättning medgives i samma utsträckning som tidigare. Har utfästelser om pension gjorts först under beskattningsåret 1959, får avsättning ske för att säkerställa de pensioner, som på grund av sådana utfästelser skall utgå vid sidan av den allmänna tilläggs pensioneringen.

Det ovannämnda *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

**förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års
taxering för avsättning till pensionsstiftelse**

Häriigenom förordnas som följer.

1 §.

Vid beräkning av avdrag för avsättning till pensionsstiftelse enligt bestämmelserna i punkt 2 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen under beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1960, skall, i den mån därigenom större avdrag kan erhållas, gälla vad nedan i 2 och 3 §§ sägs.

2 §.

Har skattskyldig före utgången av det beskattningsår, för vilket taxering i första instans ägt rum år 1959, lämnat anställd utfästelse om pension med förbehåll av innebörd att pensionen må nedsättas i anledning av att den anställde äger åtnjuta förmån enligt lagen om försäkring för allmän tilläggs-pension, må beträffande dylik utfästelse beräkning av avdragsgill avsättning ske som om utfästelsen icke varit förenad med förbehåll som nyss sagts. Den utfästa pensionen må dock vid sådan beräkning icke upptagas till större belopp än det, till vilket den fick upptagas vid utgången av nämnda beskattningsår, i förekommande fall ökat i förhållande till löneförhöjning, som må hava tillerkänts den anställde under det beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1960. Har den skattskyldige på grund av omläggning av räkenskapsår icke taxerats till inkomstskatt vid 1959 års taxering, skall vad nu sagts hava avseende å utfästelse av angivet slag, som lämnats före utgången av det beskattningsår, för vilket taxering i första instans ägt rum år 1958.

3 §.

Har skattskyldig före utgången av beskattningsår som i 2 § sägs anmält anställd för försäkring hos försäkringsföretag men icke lämnat bindande utfästelse om pension, skall vid beräkning av avdragsgill avsättning beträffande dylik anställd likväl så anses som om den skattskyldige lämnat bindande utfästelse om pension. Den utfästa pensionen må dock vid sådan beräkning icke upptagas till större belopp än som i 2 § angives.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I de i anledning av propositionen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 528 av herr *Kaijser* och II: 654 av herr *von Seth m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte antaga det till propositionen nr 40 fogade förslaget till förordning med särskilda bestämmelser om rätt

till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse med den ändring att 2 § erhåller följande lydelse.

2 §.

Har skattskyldig — — — år 1960. Oavsett vad sålunda stadgas äger skattskyldig vid beräkning varom nu är fråga medräkna sådan utfästelse om pension, som lämnats på grundval av pensionsreglemente, utfärdad före utgången av det beskattningsår för vilket taxering i första instans ägt rum år 1959.

Har den skattskyldige på grund av omläggning av räkenskapsår eller av annan anledning icke taxerats till inkomstskatt vid 1959 års taxering, skall vad i första stycket sagts hava avseende å utfästelse om pension, som lämnats före utgången av år 1958.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 654.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen.

- I. Inledning, s. 3—4.
- II. Gällande rätt, s. 4—8.
- III. Promemorian, s. 8—11.
- IV. Remissyttrandena, s. 11—16.
- V. Departementschefen, s. 16—18.

I de förevarande motionerna I:528 och II:654 anföres i huvudsak följande. Med den utformning det till propositionen fogade författningsförslaget erhållit kommer vissa pensionsavsättningar att undantagas, vilka med samma rätt som övriga bort vara avdragsberättigade. Det är sålunda mycket vanligt att pensionsrätten inom ett företag grundas på pensionsreglemente, innebärande t. ex. att anställning inom företaget skall ha varat fem år för att pensionsrätt skall inträda. I de fall då femårsperioden utlöper 1959 och pensionsutfästelse sålunda formellt sett gives nämnda år blir enligt författningsförslaget den mot utfästelsen svarande pensionsavsättningen icke avdragsgill. Enligt motionärernas uppfattning är sådan under år 1959 gjord utfästelse i verkligheten att betrakta som om den förelagat redan tidigare. Därför föreslås i motionerna sådan ändring av 2 § att rätt till avdrag medges i dylikt fall.

Enligt 2 § skall vidare skattskyldig, vilken på grund av omläggning av räkenskapsår icke taxerats till inkomstskatt vid 1959 års taxering, få åtnjuta avdrag för pensionsavsättningar med utgångspunkt från förhållandet under det beskattningsår, för vilket taxering i första instans ägde rum år 1958. Det kan härigenom inträffa att sådana pensionsutfästelser, vilka gjorts in-

nan förslaget om allmän tilläggspensionering vann riksdagens bifall och vilka skulle ha föranlett avdragsrätt år 1959 om taxering då skolat ske, icke kommer att medräknas vid 1960 års taxering. Samma synes förhållandet kunna bli om företagsformen ändrats. Detta synes icke vara i överensstämmelse med andemeningen i det framlagda förslaget. Motionärerna förordar därför sådan ändring av vederbörande lagrum att rätt till avdrag medgives där utfästelsen skett före utgången av år 1958.

Utskottet

Enligt bestämmelser i kommunalskattelagen äger rörelseidkare och jordbrukare med bokföringsmässig inkomstredovisning under vissa förutsättningar åtnjuta avdrag för medel, som avsättes till pensionsstiftelse för att säkerställa pensioner till de anställda. Vid beräkning av stiftelseavsättningens storlek skall hänsyn endast tagas till pensioner, som skall utgå enligt bindande utfästelser. Sådana utfästelser har, innan lagen om försäkring för allmän tilläggspension tillkom år 1959, ansetts föreligga även om förbehåll gjorts för reducering av pensionsförmånerna med belopp, som motsvarar vad den anställde genom den allmänna tilläggspensioneringen kan bli berättigad att uppbära. Även sådana företagare, som tecknat pensionsförsäkringar för sina anställda i ett försäkringsföretag, har tidigare ansetts ha lämnat bindande pensionsutfästelser i kommunalskattelagens mening.

Genom tillkomsten av lagstiftningen om allmän tilläggspensionering måste de gjorda förbehållen om reducering av pensionsförmånerna till följd av den obligatoriska tilläggspensioneringen beaktas vid beräkningen av pensionsutfästelsernas storlek. Enbart en i försäkringsinrättning tagen pensionsförsäkring torde numera inte godtagas vid taxeringen som bindande utfästelse om pension. Dessa förhållanden har medfört att företagens möjligheter att enligt kommunalskattelagens bestämmelser göra avdragsgilla avsättningar till pensionsstiftelser reducerats fr. o. m. 1960 års taxering.

Med hänsyn till de pågående förhandlingarna mellan arbetsmarknadens parter om undantagande av vissa grupper av anställda från den obligatoriska tilläggspensioneringen och om andra med pensionsreformen sammanhängande frågor har det ansetts skäligt att genom särskild lagstiftning bereda företagarna möjlighet att vid 1960 års taxering få göra avdragsgilla avsättningar till pensionsstiftelser av i stort sett samma omfattning som hittills.

De föreslagna bestämmelserna innebär följande. Om bindande utfästelse om pension lämnats före beskattningsåret 1959, medgives vid innevarande års taxering avdrag för stiftelseavsättning i samma utsträckning som tidigare, även om utfästelsen varit förenad med förbehåll om nedsättning av pensionen i anledning av att den anställde äger uppbära allmän tilläggspen-

sion. Har pensionsutfästelser gjorts först under beskattningsåret 1959, får avsättning dock endast ske för att säkerställa de pensioner, som på grund av sådana utfästelser skall utgå vid sidan av den allmänna tilläggs pensionen.

Utskottet vill inledningsvis understryka, att den förordade lagstiftningen medger företagen en mera vidsträckt rätt att vid 1960 års taxering göra avdragsgilla avsättningar till pensionsstiftelser än kommunalskattelagens regler efter antagandet av lagstiftningen om allmän tilläggs pensionering i och för sig kan antas tillåta. I likhet med departementschefen anser utskottet dock skäligt att företagen med hänsyn till de pågående förhandlingarna i pensionsfrågan får rätt att vid 1960 års taxering göra pensionsstiftelseavsättningar av i huvudsak samma omfattning som tidigare. För att förhindra missbruk torde det, såsom departementschefen framhållit, vara erforderligt att göra vissa begränsningar i rätten till avdragsgilla stiftelseavsättningar. Det ligger i sakens natur att dessa begränsningar måste ges en schablonmässig utformning. Därigenom uppkommer självfallet vissa olikheter i verkningarna av lagstiftningen. I enstaka fall kan spärrarna mot missbruk te sig restriktiva, men för åtskilliga företag torde reglerna leda till att större avsättningar får göras än som motsvaras av faktiska pensionsförpliktelser. Utskottet finner således att den förordade avdragsrätten i huvudsak tillgodoser de aktuella behoven ur företagens synpunkt och tillstyrker därför propositionsförslaget.

I de likalydande motionerna I: 528 och II: 654 har hemställts att samma möjligheter till avdragsrätt skall föreligga, om pensionsutfästelse lämnats på grundval av pensionsreglemente, som utfärdats före utgången av det beskattningsår, för vilket taxering skett år 1959. Vidare har i motionerna yrkats, att, om företagare på grund av omläggning av räkenskapsår eller av annan anledning inte åsatts taxering år 1959, avdragsrätt skall föreligga, såvida utfästelsen skett före utgången av kalenderåret 1958.

Med hänsyn till de olika former av pensionsåtaganden och stadgar, som förekommer inom företagen, torde det inte vara möjligt att i en tillfällig lagstiftning av här ifrågavarande slag intaga sådana bestämmelser att alla i och för sig berättigade krav i nu aktuella hänseenden kan tillgodoses. Risken för missbruk från de skattskyldigas sida synes, om inga spärregler införes, vara avsevärt mycket större än faran för att propositionsförslaget skall leda till att någon enstaka skattskyldig får mindre möjligheter än andra att göra skattefria pensionsavsättningar. Motionsförslaget skulle dessutom leda till att sådana företag, som lämnar sina anställda pensionsutfästelser i enlighet med ett tidigare fastställt reglemente, skulle komma i en gynnsammare ställning än de företag, som utan sådan plan lämnar utfästelser om pension till sina anställda. Utskottet vill vidare framhålla, att sådana skattskyldiga, som på grund av omläggning av räkenskapsår inte åsatts taxering år 1959, i och för sig inte går förlustiga rätten att göra avsättning till pensionsstiftelse, men den avgörande tidpunkten, före vilken utfästelsen skall ha lämnats, blir i dessa fall utgången av närmast föregående beskattningsår.

Företaget är därigenom bibehållet vid de möjligheter att göra stiftelseavsättningar, som förelåg vid företagets senaste taxering. Slutligen torde böra nämnas att ett genomförande av motionärernas sist berörda förslag skulle medföra vissa svårigheter ur kontrollsynpunkt vid taxeringen.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 528 och II: 654.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 40, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse; samt

2) att de likalydande motionerna I: 528 av herr Kaijser och II: 654 av herr von Seth m. fl. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Spetz, Jansson, Gustaf Elofsson*, Söderquist, Bengtson, Oscar Carlsson, Wårnberg, Yngve Nilsson och Siegbahn; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Brandt i Aspabruk, Nilsson i Svalöv*, Allard, Vigelsbo, Kårlander, Magnusson i Borås, Wiklund, Gustafson i Göteborg och Rydén.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservation

av herrar *Spetz, Söderquist, Yngve Nilsson, Nilsson* i Svalöv, *Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg och *Rydén*, vilka under återopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 528 av herr Kaijser och II: 654 av herr von Seth m. fl. ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 40 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas och med bifall till de likalydande motionerna I: 528 och II: 654, antaga det vid propositionen fogade förslaget

till förordning med särskilda bestämmelser om rätt till avdrag vid 1960 års taxering för avsättning till pensionsstiftelse med den ändringen att 2 § erhåller följande lydelse:

2 §.

Har skattskyldig — — — år 1960. Oavsett vad sålunda stadgas äger skattskyldig vid beräkning varom nu är fråga medräkna sådan utfästelse om pension, som lämnats på grundval av pensionsreglemente, utfärdat före utgången av det beskattningsår för vilket taxering i första instans ägt rum år 1959, dock endast såvitt avser person, som vid utgången av år 1958 innehade anställning hos den skattskyldige.

Har den skattskyldige på grund av omläggning av räkenskapsår eller av annan anledning icke taxerats till inkomstskatt vid 1959 års taxering, skall vad i första stycket sagts hava avseende å utfästelse om pension, som lämnats före utgången av år 1958.